

6. 9. 2016

ID: 102833

Odpovědnost státu za škodu

Právo prezidenta na vymezení podmínek abolicie, za nichž se nemají konat trestní stíhání, tj. stanovení rozsahu konkrétního aboličního rozhodnutí, není Ústavou nikterak ohraničeno. Může být proto v každém konkrétním rozhodnutí o amnestii využito v jiném rozsahu a za jiných podmínek, než tomu bylo v předešlých amnestiích, a tudíž je i dopad každé konkrétní amnestie v tomto ohledu jiný. Z těchto důvodů je nutné konkrétní rozhodnutí prezidenta o amnestii aplikovat v souladu s jeho zněním, jak bylo vyhlášeno. K takové aplikaci, která přísluší výhradně soudu, je nutné přistupovat při zachování základních principů obecné spravedlnosti, zejména zásady rovnosti práva na soudní ochranu a jinou právní ochranu, která vyplývá z čl. 36 až 40 Listiny základních práv a svobod a při důsledném zachování principu vymezeného v čl. 95 odst. 1 Ústavy.

(Rozsudek nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 4169/2015, ze dne 11.5.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Ing. N. d. S., zastoupeného Mgr. J.H., advokátem se sídlem v D., proti žalované České republice - Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v P., o náhradu škody a nemajetkové újmy, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 31 C 75/2013, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2015, č. j. 70 Co 133/2015-48, tak, že dovolání se v rozsahu, v němž směřuje proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2015, č. j. 70 Co 133/2015-48, v části, v jakém jím byl potvrzen zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně co do částky 11 222 094 Kč a 117 675 Kč, zamítá. Ve zbývajícím rozsahu se dovolání odmítá.

Z odůvodnění:

Žalobce se po žalované domáhal zaplacení částky 213 336 Kč z titulu náhrady nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení vedeného v prvním stupni u Okresního soudu v Děčíně naposled pod sp. zn. 6 T 23/2008. Dále se žalobce domáhá náhrady škody (celkem ve výši 21 222 252,50 Kč), k čemuž uvádí, že škoda ve výši 11 222 094 Kč mu byla způsobena vazbou vykonanou v uvedené trestní věci, když s ním jeho tehdejší zaměstnavatel jednostranně ukončil pracovní poměr, protože žalobce porušil své povinnosti a chování, když byl vyšetřován policií a uvězněn. Částku 117 675 Kč žalobce požaduje uhradit jakožto škodu, neboť takovou částku žalobce vynaložil na náklady obhájců v uvedeném trestním řízení. Jelikož byl žalobce vězněn a ztratil práci a příjem, nebyl schopen zaplatit svého obhájce, který svůj nárok vymáhal soudně a dosáhl exekuce, při níž byl exekvován družstevní podíl žalobce v Bytovém družstvu, a žalobce nebyl schopen hradit ani své závazky vůči družstvu a byl z družstva vyloučen. Žalobce tak požaduje náhradu škody 41 133 Kč, neboť takovou částku je žalobce povinen zaplatit na nákladech řízení o určení členství v bytovém družstvu a řízení o vyklizení bytu, a dále částku 351 100 Kč, kterou bude muset zaplatit svému právnímu zástupci v souvislosti s uvedenými spory. K požadavku částky 9 490 220,50 Kč žalobce uvádí, že exekuce byla realizována prodejem družstevního podílu, ale žalobce nebyl po exekuci vypořádán. V této souvislosti vede žalobce spor před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 80 Cm 55/2011 o vypořádání v exekuci prodaného družstevního podílu, jehož hodnotu cení na 9 490 220,50 Kč, přičemž toto řízení není skončeno.

Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 12. 11. 2014, č. j. 31 C 75/2013-26, zamítl žalobu, aby byla žalované stanovena povinnost zaplatit žalobci částku 21 222 222,50 Kč a částku 213 336 Kč (výrok I. rozsudku soudu prvního stupně), odmítl žalobu stran požadavku na zaplacení náhrady škody

ve výši 30 Kč (výrok II. rozsudku soudu prvního stupně) a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 600 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III. rozsudku soudu prvního stupně).

Městský soud v Praze k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 28. 5. 2015, č. j. 70 Co 133/2015-48, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v napadeném zamítavém výroku o věci samé (výrok I.) a změnil výrok o nákladech řízení (výrok III.) tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu (výrok I. rozsudku odvolacího soudu) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (výrok II. rozsudku odvolacího soudu).

Soud prvního stupně zjistil, že žalobce dne 30. 4. 2013 uplatnil u Ministerstva spravedlnosti své nároky a že žalovaná je odmítla uspokojit. Žalovaná ve svém stanovisku konstatovala, že došlo k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v nepřiměřené délce řízení. Z trestního spisu Okresního soudu v Děčíně sp. zn. 6 T 23/2008 soud zjistil, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno sdělením obvinění ze dne 25. 6. 2001, sp. zn. ČVS:ÚVV-16/50-2001. Žalobce byl obviněn ze spáchání zločinného spolčení dle § 163a odst. 1 trestního zákona a nedovoleného překročení státní hranice podle § 171a odst. 1, 2 písm. b) trestního zákona spáchaného formou organizátorství podle § 10 odst. 1 písm. a) trestního zákona ve spolupachatelství dle § 9 odst. 2 trestního zákona. Dne 13. 3. 2002 byla podána obžaloba. Věc byla u Okresního soudu v Děčíně vedena pod sp. zn. 6 T 93/2002. Usnesením ze dne 11. 1. 2008, č. j. 6 T 93/2002-4561, byla věc žalobce a dalších 6 obžalovaných vyloučena ze společného řízení. Rozsudkem ze dne 15. 11. 2002, č. j. 6 T 39/2002-4057, byl žalobce obžaloby zproštěn dle § 226 písm. c) trestního řádu. K odvolání státního zástupce a některých obžalovaných Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 30. 10. 2006, č. j. 4 To 94/2006-4408, rozsudek Okresního soudu v Děčíně zrušil a věc mu vrátil. Rozsudkem ze dne 19. 3. 2008, č. j. 6 T 23/2008-73, byl žalobce obžaloby opětovně zproštěn dle § 226 písm. c) trestního řádu. K odvolání státního zástupce Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 24. 8. 2010, č. j. 5 To 256/2009-150, rozsudek okresního soudu zrušil a věc mu vrátil s tím, aby byla projednána v jiném složení senátu. Usnesením ze dne 30. 1. 2013, č. j. 6 T 23/2008-510, bylo trestní stíhání žalobce zastaveno z důvodu amnestie prezidenta republiky podle § 223 odst. 1 trestního řádu ve spojení s § 11 odst. 1 písm. a) trestního řádu. Žalobce byl v tomto usnesení poučen, že v trestním stíhání bude pokračováno, prohlásí-li do 3 dnů od doby, kdy mu bylo usnesení o zastavení trestního stíhání oznámeno, že na projednání věci trvá. Usnesení nabylo právní moci dne 12. 2. 2013. Žalobce na pokračování trestního stíhání netrval. Ze žaloby podané u Městského soudu v Praze proti Bytovému družstvu, vedené pod sp. zn. 80 Cm 55/2011, soud zjistil, že žalobce a E. d. S. se domáhají po žalovaném zaplacení celkem 9 490 220,50 Kč (každý jedné poloviny) jako hodnoty vypořádacího podílu vzniklého v důsledku zániku členství žalobců v družstvu, k němuž došlo nařízením exekuce proti žalobci usnesením Obvodního soudu pro Prahu 7 č. j. 110 Nc 6062/2005-5 a následným postížením členských práv žalobce ze strany soudního exekutora. Z aplikace Infosoud soud zjistil, že řízení vedené pod sp. zn. 80 Cm 55/2011 není dosud skončeno. Soud vzal za prokázané tvrzení žalobce, že žalobce byl od 28. 6. 2001 do 25. 1. 2002 v rámci předmětného trestního řízení ve vazbě, když uvedené tvrzení žalovaná nečinila sporným, a pokud jde o ukončení vazebního stíhání, je toto tvrzení potvrzováno výpisem ze stránek <http://elustrace.grvs.justice.cz/query.php>.

Soud prvního stupně uzavřel, že pokud jde o dílčí nároky žalobce na náhradu škody, musí soud v prvé řadě konstatovat, že tyto nejsou opodstatněné pro výlukou uvedenou v § 12 odst. 2 písm. b) zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (dále též jen jako „OdpŠk“), jelikož trestní stíhání žalobce bylo zastaveno proto, že na trestné činy z nichž byl žalobce obžalován, dopadla amnestie prezidenta republiky. Jakkoli žalobce odvinul svůj nárok na uhrazení částky 117 675 Kč od nezákonné vazby, je třeba jej posoudit ve vztahu k celému trestnímu stíhání, což ovšem na nedůvodnosti žalobcových

nároků na náhradu škody nic nemění. Nárok na zaplacení 41 333 Kč představující náhradu nákladů řízení a nárok na zaplacení odměny Mgr. R. Š. ve výši 351 100 Kč nejsou v příčinné souvislosti s vazbou a navíc žalobce uvedl, že mu škoda v tomto ohledu dosud nevznikla, a kdyby to neplatilo, nárok na uhrazení částky 41 113 Kč je vyloučen § 31 odst. 2 OdpŠk. Požadavek na uhrazení částky 9 490 220,50 Kč představující cenu vypořádacího podílu za zánik členství v družstvu nepochybně není v příčinné souvislosti s vykonanou vazbou, resp. trestním stíháním. Žalobce se navíc nedůvodně dožaduje úhrady celé částky, byť z jeho žaloby ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 80 Cm 55/2011 plyne, že on sám má nárok toliko na polovinu částky. Uvedené řízení není ani skončeno a tudíž nelze uzavřít, že žalobci vznikla škoda, a to vzhledem k postavení státu jako posledního dlužníka vyplývajícimu z § 8 odst. 3 OdpŠk a např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 8. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4229/2010. Co se týká žalobcovu nároku na náhradu nemajetkové újmy vzniklé nepřiměřeně dlouhým trestním stíháním, soud shledal délku trestního stíhání trvajícího 11 let a 8 měsíců nepřiměřenou (příčemž řízení bylo též zatíženo průtahy) a rovněž uzavřel, že došlo ke vzniku nemajetkové újmy na straně žalobce. Za dostatečnou náhradu nemajetkové újmy je třeba považovat zastavení trestního řízení v návaznosti na aboliční ustanovení amnestie, kdy z jejího textu plyne, že zastavena mají být trestní řízení trvající mnoho let. Skutečnost, že šlo o náhradu dostatečnou, potvrzuje i to, že žalobce netrval na pokračování trestního stíhání. Soud prvního stupně rovněž uvedl, že není bez významu, že z odůvodnění obou zrušujících usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem vyplývá názor, že trestná činnost žalobce byla provedenými důkazy prokázána. S ohledem na skutečnost, že se žalobci dostalo adekvátního zadostiučinění, posoudil soud žalobcův požadavek na náhradu nemajetkové újmy za nedůvodný. Jelikož žalobce ani přes výzvu soudu neodstranil vadu žaloby v tom směru, aby uvedl, jakou částku na náhradě škody žádá přisoudit, kdy součet jednotlivých dílčích nároků neodpovídá celkové sumě uvedené v petitu, soud odmítl žalobu co do částky 30 Kč jako neprojednatelnou.

Odvolací soud se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně jak ohledně nároku na náhradu škody, tak ohledně nároku na náhradu nemajetkové újmy.

Rozsudek odvolacího soudu ve výroku I. napadl žalobce včasným dovoláním, přičemž přípustnost dovolání žalobce shledává v tom, že otázka odškodnění po poslední amnestii prezidenta republiky nebyla zcela jednoznačně v rozhodovací praxi soudu vyřešena, a v žalobcův neprospěch bylo rozhodnuto z důvodu nesprávného právního posouzení věci.

Žalobce konkrétně uvádí, že již dříve vysloveným názorem, podle kterého není možné přiznat náhradu škody tomu, kdo nevyužil všechny prostředky obrany k dosažení plné rehabilitace, tedy zejména zprošťujícího rozsudku, přenáší soud důkazní břemeno obecně na žadatele o náhradu škody. Dle žalobce takový extenzivní výklad slouží k zakrytí nedostatku státu, konkrétně orgánů činných v trestním řízení, neboť je povinností těchto orgánů dokázat vinu obžalovaného, přičemž mají dostatečné prostředky k tomu, aby tak učinily v přiměřené době. Na žadatele o náhradu škody je tak přenesena nová povinnost. Podle názoru žalobce nelze přehlédnout, že obžalovaný má právo hájit se, nikoliv však již takovou povinnost. Žalobce dále shledává nesprávným, že soudy aplikovaly § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (dále jen jako „OdpŠk“). Dle dovolatele trestný čin nebyl amnestován, ale žalobce se týkalo aboliční ustanovení amnestie prezidenta republiky. Trestní stíhání bylo zastaveno pro nepřiměřenou délku jeho trvání, nikoliv proto, že bylo prominuto spáchání trestného činu. Žalobce též uvádí, že zastavení trestního stíhání a prohlášení, že došlo ze strany státu k nesprávnému úřednímu postupu, nelze považovat za postačující k odškodnění jemu způsobené nemajetkové újmy. Takové odškodnění je nepřiměřené a nemorální vzhledem k následkům, které trestní stíhání mělo (ztrátě zaměstnání, neschopnosti žalobce platit závazky, exekuci, ztrátě bytu a rozpadu manželství žalobce). Žalobce dále poukazuje na znění § 9 odst. 1

OdpŠk, ze kterého vyplývá, že stát nese odpovědnost nejen za nezákonné rozhodnutí, nesprávný úřední postup, ale také za uvalení vazby, jestliže proti vazebně stíhanému obviněnému bylo trestní stíhání zastaveno.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II bod 7 zákona č. [404/2012](#) Sb. a čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. a obsahovalo náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř. Dovolací soud se proto zabýval přípustností dovolání.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestli napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Podle § 238 odst. 1 písm. d) dovolání podle § 237 není přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy nebo o věci uvedené v § 120 odst. 2; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

Podle § 241a odst. 2 o. s. ř. v dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

Podle § 241a odst. 3 o. s. ř. důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

Podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněného pod číslem 4/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek: „[m]á-li být dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2013 proto, že napadené rozhodnutí závisí na řešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla řešena, musí být z obsahu dovolání patrné, kterou otázku hmotného nebo procesního práva má dovolatel za dosud nevyřešenou dovolacím soudem.“

Dovolací soud předně shledal nepřipustným dovolání proti části rozhodnutí odvolacího soudu, jímž byl potvrzen zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně co do částky 41 133 Kč, neboť v případě řízení, jehož předmětem je částka skládající se z několika samostatných nároků odvíjejících se od odlišného skutkového základu, má rozhodnutí o každém z těchto nároků charakter samostatného výroku a přípustnost dovolání je třeba zkoumat ve vztahu ke každému z těchto nároků samostatně, a to bez ohledu na to, zda tyto nároky byly uplatněny v jednom řízení a zda o nich bylo rozhodnuto jedním výrokem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2003, sp. zn. 32 Odo 747/2002, proti němuž podanou ústavní stížnost Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 26. května 2004).

Dovolání rovněž není přípustné ani proti části rozhodnutí odvolacího soudu, jímž byl potvrzen

zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně co do částek 351 100 Kč a 9 490 220,50 Kč, neboť dané nároky na náhradu škody neshledal soud prvního stupně opodstatněnými hned z více důvodů, a to jednak vzhledem k aplikaci § 12 odst. 1 písm. b) OdpŠk, jednak pro nedostatek příčinné souvislosti; ohledně částky 351 100 Kč rovněž pro dosavadní neexistenci škody. Jelikož dovolatel v dovolání (ani v odvolání) nezpochybnil všechny důvody, jež samy vedou k závěru o nedůvodnosti uvedených uplatněných nároků, nebyla by věcná správnost rozhodnutí v daném rozsahu zpochybněna, byť by v dovolání označený samostatný důvod neobstál (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1374/96, publikovaný v časopise Soudní judikatura č. 2, ročník 1998, pod pořadovým číslem 17).

Co se týká dovolání v části, v níž dovolatel zpochybňuje napadené rozhodnutí ohledně náhrady nemajetkové újmy, není zde formulována jakákoliv v rozhodování dovolacího soudu dosud neřešená právní otázka.

Ve výše uvedeném rozsahu Nejvyšší soud dovolání podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

Dovolatel se nemýlí, uvedl-li, že podle § 9 odst. 1 OdpŠk stát nese odpovědnost nejen za nezákonné rozhodnutí, nesprávný úřední postup, ale také za uvalení vazby, jestliže proti vazebně stíhanému obviněnému bylo trestní stíhání zastaveno. Napadené rozhodnutí v tomto ohledu ovšem zcela evidentně vychází ze stejného výkladu § 9 odst. 1 OdpŠk, a proto není vůbec zřejmé, jakou právní otázku míní dovolatel dovolacímu soudu takto přednést.

Dovolací soud shledal ovšem dovolání přípustné k posouzení otázky, zda je aplikovatelný § 12 odst. 1 písm. b) OdpŠk v případě, bylo-li trestní stíhání zastaveno v důsledku aboličního ustanovení čl. II rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013, neboť tato otázka dosud v rozhodování dovolacího soudu výslovně řešena nebyla.

Podle § 9 odst. 1 OdpŠk, právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě má také ten, na němž byla vazba vykonána, jestliže bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, jestliže byl obžaloby zproštěn nebo jestliže byla věc postoupena jinému orgánu.

Podle § 12 odst. 1 písm. b) OdpŠk, právo na náhradu škody nemá ten, kdo byl zproštěn obžaloby nebo bylo proti němu trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost anebo že trestný čin byl amnestován.

Čl. II. rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 zní: „Nařizuji, aby bylo zastaveno pravomocně neskončené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. lednu 2013 uplynulo více než 8 let, pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.“

Zjevnou je skutečnost, že pojem amnestie je nadřazen pojmům abolice, agraciace a rehabilitace, což potvrzuje např. náleží Ústavního soudu ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4/13, vydaný ve věci návrhu na zrušení ustanovení čl. II rozhodnutí prezidenta republiky č. [1/2013](#) Sb., o amnestii, ze dne 1. 1. 2013, kde bylo konstatováno: „V podmínkách českého ústavního pořádku lze amnestii materiálně vymezit jako ústavní prerogativ prezidenta republiky, kterým hromadně promíjí nebo zmírňuje tresty (resp. jejich důsledky) uložené určitému okruhu pachatelů trestných činů anebo nařizuje nezahajovat či zastavit jejich trestní stíhání; již z podstaty amnestie vyplývá, že může obsahovat prvky abolice, agraciace i rehabilitace [srov. čl. 62 písm. g) a čl. 63 odst. 1 písm. j) a k) Ústavy].“

Logickým výkladem je nutno dospět k závěru, že pokud je v § 12 odst. 1 písm. b) OdpŠk hovořeno o zastavení trestního stíhání proto, že trestný čin byl amnestován, má toto ustanovení na mysli právě

abolici, a to v podobě příkazu, aby se v zahájeném trestním stíhání nepokračovalo.

Literatura se přiklání k názoru, že přestože systematické zařazení abolicie není jednoznačné, lze ji spíše považovat za institut trestního práva hmotného a že v jejím důsledku zaniká trestní odpovědnost za trestný čin se všemi důsledky (viz např. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 441).

V poměrech trestního práva se k důsledkům abolicie vyjadřoval Nejvyšší soud vícekrát, přičemž např. z usnesení ze dne 7. 12. 2005, sp. zn. 3 Tdo 816/2005, uveřejněného pod číslem 8/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vztahujícímu se k aboličnímu ustanovení obsaženému v rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. 2. 1998 (č. [20/1998](#) Sb.), vyplývá, že se aboliční ustanovení vztahovalo k trestnému činu (skutku). Stejného aboličního ustanovení se týká též např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 6. 1999, sp. zn. 7 Tz 75/99, uveřejněný pod číslem 22/2000 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, v němž je konstatováno: „Dopadá-li proto na jeden z více trestných činů spáchaných jedním skutkem aboliční rozhodnutí prezidenta republiky a na ostatní nikoli, není možné trestní stíhání zastavit. V řízení před soudem se postupuje tak, že se skutek kvalifikuje jen jako trestný čin nebo trestné činy aboličním rozhodnutím nedotčené, popř. jde-li o zprošťující rozsudek, zproští se obviněný obžaloby jen pro nedotčený trestný čin nebo trestné činy (ve výroku rozsudku se uvede, že se zproštěným skutkem měl obviněný dopustit jen amnestií nedotčených trestných činů). V odůvodnění odsuzujícího nebo zprošťujícího rozsudku pak soud vysvětlí, že kvalifikování skutku jako trestného činu, resp. trestných činů, na které dopadalo aboliční rozhodnutí prezidenta republiky, nebyla s ohledem na tato rozhodnutí použita.“ Připomenout patří, že čl. II. rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. 2. 1998 zněl: „Nařizuji, aby nebylo zahájováno, a pokud bylo zahájeno, aby bylo zastaveno trestní stíhání a) pro trestné činy spáchané úmyslně přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud na ně zákon stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující dva roky, b) pro trestné činy spáchané z nedbalosti přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud na ně zákon stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky.“

V obecné rovině tedy nevzniká pochyb, že hovoří-li § 12 odst. 1 písm. b) OdpŠk o trestném činu, jenž byl amnestován, dopadá dané ustanovení na situace, kdy bylo trestní stíhání zastaveno v důsledku aboličního rozhodnutí v rámci amnestie.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. 8 Tdo 661/2013, uveřejněným pod číslem 17/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vyjádřil, že: „Článek II amnestie je aboličním rozhodnutím, tj. příkazem, aby se trestní stíhání nezahajovalo nebo aby se v již zahájeném trestním stíhání nepokračovalo. V případě jeho aplikace se postupuje podle § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř., podle něhož trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, nařídí-li to prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii. Z uvedeného je zřejmé, že právo prezidenta na vymezení podmínek abolicie, za nichž se nemají konat trestní stíhání, tj. stanovení rozsahu konkrétního aboličního rozhodnutí, není Ústavou nikterak ohraničeno. Může být proto v každém konkrétním rozhodnutí o amnestii využito v jiném rozsahu a za jiných podmínek, než tomu bylo v předešlých amnestiích, a tudíž je i dopad každé konkrétní amnestie v tomto ohledu jiný. Z těchto důvodů je nutné konkrétní rozhodnutí prezidenta o amnestii aplikovat v souladu s jeho zněním, jak bylo vyhlášeno. K takové aplikaci, která přísluší výhradně soudu, je nutné přistupovat při zachování základních principů obecné spravedlnosti, zejména zásady rovnosti práva na soudní ochranu a jinou právní ochranu, která vyplývá z čl. 36 až 40 Listiny základních práv a svobod (vyhlášené pod č. [2/1993](#) Sb. usnesením předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 jako součásti ústavního pořádku České republiky dále jen „Listina“) a při důsledném zachování principu vymezeného v čl. 95 odst. 1 Ústavy. [...] Přezkoumávaný článek II amnestie byl vyhlášen ve znění „nařizuji, aby bylo zastaveno pravomocně neskončené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. lednu 2013 uplynulo více než 8 let, pro

trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let“. Z jeho dikce je tedy zřejmé, že vyjadřuje splnění kumulativních podmínek, které musí být v každé konkrétní trestní věci dány pro to, aby mohl být použit, tzn. aby mohly nastat následky v tomto článku předpokládané a ve svých důsledcích realizované prostřednictvím ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) tr. ř. o zastavení trestního stíhání.“

Trestní stíhání podle čl. II rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013, vyhlášené pod č. [1/2013](#) Sb., bylo za splnění dalších podmínek možno zastavit jen v případě, že celková doba neskončeného trestního stíhání činila více než 8 let, a to k datu vyhlášení amnestie (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 09 2013, sp. zn. 4 Tdo 859/2013, uveřejněné pod číslem 10/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Ze znění aboličního ustanovení bez nejmenších pochyb vyplývá, že další podmínkou aplikace aboličního ustanovení byla kvalifikace skutku jako trestného činu, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.

Nelze tedy souhlasit s dovolatelovou tezí, že jeho trestní stíhání bylo zastaveno pouze z důvodu jeho nepřiměřené délky, a že trestný čin nebyl amnestován ve smyslu § 12 odst. 1. písm. b) OdpŠk. Není rovněž žádného důvodu, aby skutečnost, že prezident republiky v konkrétním znění aboličního rozhodnutí obsaženého v rámci rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 stanovil též podmínku délky trvání řízení, vylučovala aplikaci § 12 odst. 1. písm. b) OdpŠk. Soudy tedy posoudily otázku, zda je na konkrétní případ třeba aplikovat výjimku obsaženou v daném ustanovení, správně.

Závěrem je třeba dodat, že se soudy nedopustily extenzivního výkladu § 12 odst. 1. písm. b) OdpŠk, neboť jej aplikovaly v souladu s jeho zněním i účelem, k němuž se Nejvyšší soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 3. 4. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3485/2013, uveřejněným pod číslem 77/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Tam bylo konstatováno, že tato výjimka z odpovědnosti státu zabraňuje případům, kdy by docházelo k „odškodnění“ skutečných pachatelů trestných činů, což by odporovalo dobrým mravům i obecnému chápání spravedlnosti. Nepřiznáním odškodnění není podle názoru Nejvyššího soudu zpochybněn princip presumpce nevinu za předpokladu, že trestně stíhanému byla dána možnost domoci se skončení řízení z pro něj příznivějšího důvodu, zejména pokud měl možnost trvat na projednání věci tak, aby dosáhl své plné rehabilitace (v první řadě zprošťujícího rozsudku) a na tomto základě posléze i náhrady škody.

Názor dovolatele, že takto dochází k přenesení důkazního a věcného břemene (pozn. dovolatel měl zjevně na mysli břemeno tvrzení), je zcela lichý. Využije-li obviněný svého práva prohlásit v trestním stíhání, které bylo zastaveno z důvodu v zákoně vyjmenovaných, že na projednání věci trvá, v trestním stíhání se pokračuje, což na povinnosti státního zástupce dokazovat vinu obžalovaného ničeho nemění.

V rozsahu, v němž je dovolání přípustným, dovolací soud neshledal vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Dovolání je tedy nedůvodné a Nejvyšší soud dovolání v rozsahu, v němž směřuje proti rozsudku odvolacího soudu v části, v jakém jím byl potvrzen zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně co do částky 11 222 094 Kč a 117 675 Kč, podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)